

**[„DAC – AM PREGETAT...”] – de
Mihai Eminescu [11 decembrie
1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Dac – am pregetat pân' acum a vorbi despre incidentul regretabil al publicațiunii unor documente diplomatice din partea fostului ministru plenipotențiar al României la Paris cauza e că voiam să vedem virtuți mai gingașe decât a noastră ieșindu-și din fire pentru acest act. Virtutea noastră prea e solidă și din topor pentru a dezaproba din orice punct de vedere pe omul carele, mușcat de cățelușul blond al d-lui Brătianu, în stare de turbăciune, se apără cu ce poate.

Niciodată insultă mai gravă nu s-a adus miniștrilor plenipotențiarilor ai României și ai persoanei regelui decât aceea adusă de blondul d. Stătescu, ministru al desfacerilor din afara, d-lui Callimach catargiu.

A acuza pe un om de însemnătatea d-lui Callimach catargiu că ar fi neglijat interesele țării înseamnă a-l provoca să se apere, deși nu aprobăm mijloacele de apărare.

Cititorul cată să știe că d. Stătescu a căutat scandalul cu lumânarea.

Pentru un ministru de externe care nu l-ar fi căutat existau mijloace destule spre a depărta pe d. Callimach catargiu din post și a-i face loc interesantului Pherekydes, și mijlocul cel mai simplu, cel mai puțin zgomotos, era de- a primi demisia ministrului plenipotențiar, pe care acesta o dăduse demult.

Dacă dar găsim esplicări pentru publicarea în cestiune, considerând mai cu seamă provocarea venită din partea d-lui Stătescu, justificări nu găsim, o mărturisim cu părere de rău.

E prea adevărat că în țara în care eroii militari ai lui 11 februarie și prezenții de republică ploieșteană ajung oameni mari, în care ilustrarea tradării merge alături cu disprețuirea și înjosirea meritului, un om nu are, pentru împlinirea datoriei sale oricât de grele ar fi, decât razimul propriei sale conștiințe, unită cu amărăciunea de-a nu fi niciodată prețuit. Acesta e blăstemul tuturor demagogiilor din

lume, al demagogiei noastre străine îndeosebi. E prea adevărat că lucrurile au ajuns la noi mai departe decât în Franța, unde zeci de ani de serviciu credincios pentru stat se 'ncheie c-o condamnare pentru plata de cheltuieli de judecată, ca la d. Roustan, și că ingratitudea cea mai neagră așteaptă pe omul datoriei, pensiile reversibile însă pe fanarioții cari din conspirație și trădare și-au făcut o meserie. Toate acestea sunt adevărate, precum e adevărat că tot ce e sterp ca inteligență și viermănos ca morală ajunge repede sus sub domnia roșie.

Deci adevărat este că d. Callimach catargiu n-ar fi găsit răsplata patriotismului său decât în conștiința sa proprie și în stima smulsă cu de-a sila conștiinței d-lui Stătescu, o stimă pe care chiar acest om pervers trebuie s-o aibă în fundul sufletului său, spre pedeapsa perversității sale și pentru a simți ce mic este, dar pe care, se 'nțelege, nu va mărturisi-o niciodată.

Dar oare aceasta e România pentru care cineva lucrează? Oare numai România timpilor lor era aceea pentru care lucrau români? Oare prezentul și numai prezentul determină actele unui om? Desigur că gloria partidului roșu nu merită un sacrificiu, o picătură de sânge românesc, precum nu merită un ban românesc. Desigur că domnia strivitoare și ucigașă de populație a acestui partid de venetici nu merită nici o jertfă din partea cuiva și ar merita din contra învățămintele lui Vlad Vodă Țepeș... Dar deasupra mizeriei actuale stăpânește liniștit steaua neamului românesc, aprinsă trecutului și viitorului nostru. Nu pentru otelul actual renunță cineva la o satisfacere îndreptățită, ci pentru patria viitoare.

Iată dar de ce nu aprobăm mijlocul de apărare în cestiune.

Pe de o parte se poate ca această publicare să atingă interesul țării în cestiunea Dunării, pe de alta cabinetele străine pot să susceapă o neîncredere puțin îndreptățită față cu corpul nostru diplomatic și să nu-l crează îndestul de

discret spre a intra în tratări cu dânsul. Personal, d. Callimach catargiu are fără îndoială cuvânt, dar ca ministru plenipotențiar nu. Cât despre persoana sa, a dovedit asupra oricărei îndoieli că a apărat interesele țării în cestiunea Dunării, însă acest merit pierde din valoarea lui prin publicarea de documente, căci în linia întâia desigur nu poate fi vorba de persoana sa și mai puțin de aceea a d-lui Stătescu. Și chiar dacă n-ar exista inconvenientul întâi, chiar dacă cestiunea Dunării n-ar fi deloc atinsă prin publicație, posibilitatea numai de-a aduce discredit corpului diplomatic e un neajuns îndestul de însemnat pentru a fi putut opri publicarea în cestiune.

Era fără îndoială un sacrificiu mare din partea unui bărbat onest de-a renunța de la această satisfacere, un sacrificiu pe care numai d. Stătescu nu putea să-l merite. Dar, precum am zis, e vorba de o ordine de lucruri superioară persoanelor, superioară prezentului [î]ntreg, din al cărei punct de vedere suntem cu părere de rău siliți a nu admite o satisfacțiune care ar putea să implice în ea atingerea unui interes general.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro